

СИЛЛАБУС
2023-2024 оқу жылының күзгі семестрі
«БВ03107 Психология» білім беру бағдарламасы

Пәннің ID және атауы	Білім алушының өзіндік жұмысын (БӨЖ)	Кредиттер саны			Кредиттердің жалпы саны	Оқытушының жетекшілігімен білім алушының өзіндік жұмысы (ОБӨЖ)
		Дәрістер (Д)	Семинар сабақтар (СС)	Зерт. сабақтар (ЗС)		
Ми, психика және сана [100725]	5	3	6	0	9	6
ПӘН ТУРАЛЫ АКАДЕМИЯЛЫҚ АҚПАРАТ						
Оқыту түрі	Циклы, компоненті	Дәріс түрлері	Семинар сабақтарының түрлері	Қорытынды бақылаудың түрі мен платформасы		
Оффлайн	ЖОК	Проблемалық, зерттеулік, аналитикалық дәріс	Пікірталас	Тест Univer		
Дәріскер	Жолдасова Манзура Кенесбекқызы PhD, аға оқытушы					
e-mail:	zholdassova@kaznu.kz					
Телефоны:	+77072491106					
Ассистент	Борбасова Гульнур Нурсаиновна PhD, доцент м.а.					
e-mail:	borbasova.gulnur@kaznu.kz					
Телефоны:	+77770100416					
ПӘННІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ПРЕЗЕНТАЦИЯСЫ						
Пәннің мақсаты	Оқытудан күтілетін нәтижелер (ОН)*	ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ)				
Психикалық процестер мен мидың қатынасы, негізгі психикалық процестердің психофизиологиясы және сана функциялары туралы тұтас түсінік қалыптастыру. Пән адам психикасының тарихи даму проблемасын, адамның рефлексия деңгейлерін, сананың пайда болуы мен дамуын, сана белгілері мен қасиеттерін, «психика» және «сана» ұғымдарының арақатынасын, қызмет пен сана бірлігінің принциптерін дәйекті түрде ашады.	1. Психикалық процестер мен мидың қатынасы, негізгі психикалық процестердің психофизиологиясы және сана функциялары туралы тұтас түсінік қалыптастыру.	1.1 Мидың физиологиялық және психика іс-әрекетте туындайтын психологиялық заңдылықтар мен феномендерді түсіну;				
	2. Ми, психика және сана жалпы білім беруде өзі және өзгелер туралы психологиялық ақпаратты біріктіру және негізделген пікірлерді тұжырымдау.	1.2 Психикалық процестердің нейрофизиологиялық механизмдері туралы білімді қалыптастыру				
		2.1 Адам психикасының негізгі субстраты ретінде мидың заманауи зерттеулерімен танысу				
		2.2 Сана түсінігін тұлға психологиясы негізінде қалыптастыру;				
	3. Сананың пайда болуы мен дамуын, сана белгілері мен қасиеттерін, «психика» және «сана» ұғымдарының арақатынасын ашу.	2.3 Сана жүйесі және психика түсініктері арқылы психологиялық білімдерді меңгеру;				
		3.1 Ми мен психика негізінде тиімді шешім қабылдау үшін психологиялық білімдерді қолдану;				
		3.2 «Психика» және «сана» ұғымдарының арақатынасын ашу;				
	4. Ми мен психиканың негізін түсіну арқылы ақпаратты біріктіру және негізделген пікірлерді тұжырымдау.	4.1 Ми мен психиканы психологиялық көзқарас бойынша өмірлік және кәсіби жағдаяттарды сыни талдау, даму мүмкіндіктері мен ресурстарының, тұлға және ұжым іс-әрекетінің нәтижесі мен мінез-құлқы арасындағы өзара байланысты анықтауды; әлеуметтік және психологиялық денсаулықты өзіндік бағалауды жүргізу;				
		4.2 Ми, психика және сана арасындағы өзара байланысты анықтау;				
		4.3 «Психика» және «сана» ұғымдарының арақатынасын, қызмет пен сана бірлігінің принциптерін дәйекті түрде ашу				
5. Ми мен психиканың психологиялық ерешеліктеріне диагностика жүргізу.	5.1 Ми, психика және сананың заманауи зерттеулерімен танысу;					
	5.2 Психика жағдаяттардағы мәселелерді дағдыны дамыту.					

Пререквизиттер	«Мамандыққа кіріспе», «Философия», «Арнайы психология».
Постреквизиттер	«Даму және педагогикалық психология», «Медициналық психология», «Стресс және денсаулық психологиясы» және т.б. базалық курстары
Оқу ресурстары	<p>Әдебиет: негізгі, қосымша.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Газизова А.Л., Ибраева Г.С. Бас миының бөлімдері үлкен жарты шар. Қазақ агротехникалық университеті» АҚ, Астана, 2010 - 80 б 2. Данилова Н.Н., Крылова А.Л. Физиология высшей нервной деятельности: учебник. © М.: МГУ, 2004, - 399 с 3. Психофизиология: Учебник для вузов. 4-е изд. / Под ред. Ю. И. Александрова. - СПб.: Питер, 2014. - 464 с.: ил. - (Серия «Учебник для вузов»). 4. Психофизиология: Учебник для вузов / Н.Н. Данилова. - М.: Аспект Пресс, 2012. - 368 с. 5. Пешкова Мозг и психика : теория системного подхода в психологии. Директ-Медиа, 2021, 628 с. 6. Фрит К. Мозг и душа. Как нервная деятельность формирует наш внутренний мир. - М.: Corpus, Астрель, 2012. 7. Блум Ф., Лейзерсон А., Хофстедтер Л. Мозг, разум и поведение. М.: Мир. -1988.-248. 8. Gerald Edelman, Giulio Tononi. A Universe of Consciousness. How matter becomes imagination. Basic Books, 2000. 9. Костандов Э.А. Психофизиология сознания и бессознательного. М.: «Питер», 2020. – 167 с. 10. Иваницкий А.М. Мозговая основа субъективных переживаний: гипотеза информационного синтеза // Журн. высш. нервн.деят. 1996. Т. 46. N 2. С. 241. 11. Damasio A. The Feeling of What Happens: Body and Emotion in the Making of Consciousness. - San Diego, New York, London: «A harvest book», 1999. P. 386. 12. Эдельмен Дж. Селекция групп и фазная повторная сигнализация: теория высших функций головного мозга // Эделмен Дж., Маунткасл В. Разумный мозг. Под ред. Е.Н.Соколова. - М.: «Мир», 1981. С. 68-131. 13. Gazzaniga M.S. The split brain revisited // Scientific American. July, 1998. - P.51-55. <p>Зерттеушілік инфрақұрылымы</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ми институты <p>Интернет-ресурстар (3-5 кем емес)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://elibrary.kaznu.kz/ru 2. MOOC/видеодәрістер және т.б. 3. http://www.psychology.ru 4. hs.umt.edu > psychology
Пәннің академиялық саясаты	<p>Пәннің академиялық саясаты әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Академиялық саясатымен және академиялық адалдық Саясатымен айқындалады.</p> <p>Құжаттар Univer ИЖ басты бетінде қолжетімді.</p> <p>Ғылым мен білімнің интеграциясы. Студенттердің, магистранттардың және докторанттардың ғылыми-зерттеу жұмысы – бұл оқу үдерісінің тереңдетілуі. Ол тікелей кафедраларда, зертханаларда, университеттің ғылыми және жобалау бөлімшелерінде, студенттік ғылыми-техникалық бірлестіктерінде ұйымдастырылады. Білім берудің барлық деңгейлеріндегі білім алушылардың өзіндік жұмысы заманауи ғылыми-зерттеу және ақпараттық технологияларды қолдана отырып, жаңа білім алу негізінде зерттеу дағдылары мен құзыреттіліктерін дамытуға бағытталған. Зерттеу университетінің оқытушысы ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелерін дәрістер мен семинарлық (практикалық) сабақтар, зертханалық сабақтар тақырыбында, силлабустарда көрініс табатын және оқу сабақтары мен тапсырмалар тақырыптарының өзектілігіне жауап беретін ОБӨЗ, БӨЗ тапсырмаларына біріктіреді.</p> <p>Сабаққа қатысуы. Әр тапсырманың мерзімі пән мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.</p> <p>Академиялық адалдық. Практикалық/зертханалық сабақтар, БӨЖ білім алушының дербестігін, сыни ойлауын, шығармашылығын дамытады. Плагиат, жалғандық, шпаргалка пайдалану, тапсырмаларды орындаудың барлық кезеңдерінде көшіруге жол берілмейді. Теориялық оқыту кезеңінде және емтихандарда академиялық адалдықты сақтау негізгі саясаттардан басқа «Қорытынды бақылауды жүргізу Ережелері», «Ағымдағы оқу жылының күзгі/көктемгі семестрінің қорытынды бақылауын жүргізуге арналған Нұсқаулықтары», «Білім алушылардың тестілік құжаттарының көшіріліп алынуын тексеру туралы Ережесі» тәрізді құжаттармен регламенттеледі.</p> <p>Инклюзивті білім берудің негізгі принциптері. Университеттің білім беру ортасы гендерлік, нәсілдік/этникалық тегіне, діни сенімдеріне, әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне, студенттің физикалық денсаулығына және т.б. қарамастан, оқытушы тарапынан барлық білім алушыларға және білім алушылардың бір-біріне әрқашан қолдау мен тең қарым-қатынас болатын қауіпсіз орын ретінде ойластырылған. Барлық адамдар құрдастары мен</p>

	<p>курстастарының қолдауы мен достығына мұқтаж. Барлық студенттер үшін жетістікке жету, мүмкін емес нәрселерден гөрі не істей алатындығы болып табылады. Өртүрлілік өмірдің барлық жақтарын күшейтеді.</p> <p>Барлық білім алушылар, әсіресе мүмкіндігі шектеулі жандар, телефон/e-mail +77072491106, zholdassova@kaznu.kz немесе MS Teams-тегі бейне байланыс арқылы https://teams.microsoft.com/l/team/19%3a18fa957859ff4b3da65f3e0831f409ed%40thread.tacv2/co%20versations?groupId=03c81a8a-71ef-48db-b79f-2072600a93a6&tenantId=b0ab71a5-75b1-4d65-81f7-f479b4978d7b кеңестік көмек ала алады.</p> <p>МООС интеграциясы (massive openlline course). МООС-тың пәнге интеграциялануы жағдайында барлық білім алушылар МООС-қа тіркелуі қажет. МООС модульдерінің өту мерзімі пәнді оқу кестесіне сәйкес қатаң сақталуы керек.</p> <p>Назар салыңыз! Әр тапсырманың мерзімі пәннің мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген, сондай-ақ МООС-та көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.</p>
--	--

БІЛІМ БЕРУ, БІЛІМ АЛУ ЖӘНЕ БАҒАЛАНУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Оқу жетістіктерін есептеудің баллдық-рейтингтік әріптiк бағалау жүйесi				Бағалау әдістері															
Баға	Баллдардың сандық баламасы	% мәндегі баллдар	Дәстүрлі жүйедегі баға																
A	4,0	95-100	Өте жақсы	<p>Критериалды бағалау – айқын әзірленген критерийлер негізінде оқытудың нақты қол жеткізілген нәтижелерін оқытудан күтілетін нәтижелерімен ара салмақтық процесі. Формативті және жиынтық бағалауға негізделген.</p> <p>Формативті бағалау – күнделікті оқу қызметі барысында жүргізілетін бағалау түрі. Ағымдағы көрсеткіш болып табылады. Білім алушы мен оқытушы арасындағы жедел өзара байланысты қамтамасыз етеді. Білім алушының мүмкіндіктерін айқындауға, қиындықтарды анықтауға, ең жақсы нәтижелерге қол жеткізуге көмектесуге, оқытушының білім беру процесін уақтылы түзетуге мүмкіндік береді. Дәрістер, семинарлар, практикалық сабақтар (пікірталастар, викториналар, жарыссөздер, дөңгелек үстелдер, зертханалық жұмыстар және т.б.) кезінде тапсырмалардың орындалуы, аудиториядағы жұмыс белсенділігі бағаланады. Алынған білім мен құзыреттілік бағаланады.</p> <p>Жиынтық бағалау – пән бағдарламасына сәйкес бөлімді зерделеу аяқталғаннан кейін жүргізілетін бағалау түрі. БӨЖ орындаған кезде семестр ішінде 3-4 рет өткізіледі. Бұл оқытудан күтілетін нәтижелерін игеруді дескрипторлармен арақатынаста бағалау. Белгілі бір кезеңдегі пәнді меңгеру деңгейін анықтауға және тіркеуге мүмкіндік береді. Оқу нәтижелері бағаланады.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>Формативті және жиынтық бағалау</th> <th>% мәндегі баллдар</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Дәрістердегі белсенділік</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Практикалық сабақтарда жұмыс істеуі</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Өзіндік жұмысы</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>Жобалық және шығармашылық қызметі</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Қорытынды бақылау (емтихан)</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>ЖИЫНТЫҒЫ</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>		Формативті және жиынтық бағалау	% мәндегі баллдар	Дәрістердегі белсенділік	5	Практикалық сабақтарда жұмыс істеуі	20	Өзіндік жұмысы	25	Жобалық және шығармашылық қызметі	10	Қорытынды бақылау (емтихан)	40	ЖИЫНТЫҒЫ	100
Формативті және жиынтық бағалау	% мәндегі баллдар																		
Дәрістердегі белсенділік	5																		
Практикалық сабақтарда жұмыс істеуі	20																		
Өзіндік жұмысы	25																		
Жобалық және шығармашылық қызметі	10																		
Қорытынды бақылау (емтихан)	40																		
ЖИЫНТЫҒЫ	100																		
A-	3,67	90-94																	
B+	3,33	85-89	Жақсы																
B	3,0	80-84																	
B-	2,67	75-79																	
C+	2,33	70-74																	
C	2,0	65-69		Қанағаттанарлық															
C-	1,67	60-64																	
D+	1,33	55-59																	
D	1,0	50-54																	
FX	0,5	25-49		Қанағаттанарлықсыз															
F	0	0-24																	

Оқу курсының мазмұнын іске асыру күнтізбесі (кестесі). Оқытудың және білім берудің әдістері.

Аптасы	Тақырып атауы	Сағат саны	Макс. балл
МОДУЛЬ 1 Кіріспе			
1	Д 1. «Ми, психика және сана» мәселесіне кіріспе. Сана, бейсаналық ұғымдар.	2	1
	СС 1. Философия, психология, нейроғылымдардағы психика түсінігі. «Сананың нейрофизиологиялық негіздері» тақырыбындағы пікірталас	4	7
2	Д 2. Мидың функционалды күйлері. Ояну, оның психологиялық және физиологиялық критерийлері. Мидың модуляциялық жүйесі болып табылатын функционалды күйлердің реттелуі.	2	1
	СС 2. Функционалды күйлерді диагностикалау әдістері. ЭЭГ ритмдері және олардың сипаттамалары.	4	7
	ОБӨЖ 1. БӨЗ 1 орындау бойынша кеңестер		
МОДУЛЬ 2 Ми және психикалық процестер			
3	Д 3. Ми және түйсік. Көру арқылы қабылдау теориялары.	2	1
	СС 3. Көру иллюзиясы.	4	7
	БӨЗ 1. «Ми, психика және сана» мәселесі қарастырылған ғылыми мақалаларды талдау		20
4	Д 4. Есту анализаторы. Дыбысты қабылдау теориялары. Есту галлюцинациясы.	2	1
	СС 4. Бинауральды есту. Дифференциалды шегі.	4	8
5	Д 5. Зейіннің психофизиологиясы. Зейіннің нейрофизиологиялық теориялары. М.Познер және когнитивті функцияларды реттеу механизмдері.	2	1

	СС 5. Зейінге эксперименттік тестілеу жүргізу. М.Познер және когнитивті функцияларды реттеу механизмдері.	4	8
6	Д 6. Есте сақтау психофизиологиясы.	2	1
	СС 6. Естең әртүрлі түрлерін бағалау. Есте сақтау қабілетінің бұзылуы.	4	8
	ОБӨЖ 2. БӨЗ 2 орындау бойынша кеңестер		
МОДУЛЬ 3 Ми және психикалық күйлер			
7	Д 7. Эмоциялардың, мотивацияның және қажеттіліктердің психофизиологиясы.	2	1
	СС 7. Эмоциялардың, мотивацияның және қажеттіліктердің психофизиологиясы. Ми бөліктерінің атқаратын қызметіне психологиялық талдау.	4	8
	БӨЗ 2. 1. Ми - үлкен бейсаналық компьютер. Бейсаналық ерік - эссе. 2. Ми картаюы және Альцгеймер ауруы - топтық жоба		20
Аралық бақылау 1			100
8	Д 8. Эмоцияны реттеудің психофизиологиялық механизмдері. Гросс Теориясы. Эмоциялық интеллект теориялары. Эмоциялық интеллектті өлшеу әдістері.	2	1
	СС 8. Эмоциялық күйлер мен эмоциялық интеллектті анықтау. Гросс Теориясы.	4	7
	ОБӨЖ 3. БӨЗ 3 орындау бойынша кеңестер		
МОДУЛЬ 4 Сенсомоторлы және моторлы жүйелер			
9	Д 9. Сенсомоторлы және моторлы жүйелер. Қимыл-қозғалыс функцияларының координациясы	2	1
	СС 3. Виртуалды зертхана: сенсомоторика.	4	7
	БӨЗ 3. Сананың эмоциялық теорияларын салыстыру - презентация		12
10	Д 10. Сөйлеудің нейрофизиологиялық механизмдері. Сөйлеудің бұзылуы және оларды түзету	2	1
	СС 10. Сөйлеу бұзылыстары және оларды түзету.	4	7
	ОБӨЖ 4. БӨЗ 4 орындау бойынша кеңестер		
МОДУЛЬ 5 Ақыл-ой әрекетінің психофизиологиясы			
11	Д 11. Ақыл-ой әрекетінің психофизиологиясы. Менталды қиялды фМРТ зерттеу.	2	1
	СС 4. Ми бөліктерінің атқаратын қызметіне психологиялық талдау. Басқаның ойларын оқуға бола ма?	4	7
12	Д 12. Мидың био-басқарылатын күйлері. Гипноз мидың ерекше жағдайы ретінде. Гипнозды нейрофизиологиялық зерттеу.	2	1
	СС 12. Гипноз мидың ерекше жағдайы ретінде. Гипноздың әдістері.	4	7
	БӨЗ 4. 1. «БКБ - биологиялық кері байланыс» (БОС) - психологиялық тренинг. 2. Миды дамыту – баяндама		12
МОДУЛЬ 13 Сана теориялары			
13	Д 13. Сананың нейрофизиологиялық механизмдерінің теориялары. Эдельман мен Дамасионың сананың нейрофизиологиялық механизмдері туралы түсініктері.	2	1
	СС 5. Сана және түпсана. Интуиция	4	7
	ОБӨЖ 5. БӨЗ 5 орындау бойынша кеңестер		
14	Д 14. Жасанды интеллект және сана.	2	1
	СС 14. Жасанды интеллект: сана маңызды ма? Ми - компьютер - интерфейс (Нейрочат)	4	7
	БӨЗ 5. 1. Эдельман мен Дамасионың сананың нейрофизиологиялық механизмдері туралы түсініктері - презентация		12
15	Д 15. Психиканың субстраты ретінде ми туралы алынған білімді жалпылау	2	1
	СС 15. «Ми және сана» тақырыбындағы презентация	4	7
	ОБӨЖ 6. Қорытынды тест бойынша кеңестер		
Аралық бақылау 2			100
Қорытынды бақылау (емтихан)			100
Пән үшін жиынтығы			100

Декан

Кафедра менгерушісі

Дәріскер

Мейірбаев Б.Б.

Мынбаева А.К.

Жолдасова М.К.